

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

☐

EGZAMIN MATURALNY Z CHEMII

POZIOM ROZSZERZONY

Czas pracy 150 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 21 stron (zadania 1 – 33). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Rozwiązania i odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. W rozwiązaniach zadań rachunkowych przedstaw tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku oraz pamiętaj o jednostkach.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
7. Możesz korzystać z karty wybranych tablic chemicznych, linijki oraz kalkulatora.
8. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
60 punktów.

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

KOD
ZDAJĄCEGO

→ Informacja do zadań 1.-2.

Poszczególne powłoki elektronowe atomu w stanie podstawowym wypełnia się elektronami, umieszczając je na różnych orbitalach atomowych zgodnie z trzema regułami:

Zasada rozbudowy: konfiguracje elektronowe buduje się od dołu wykorzystując najpierw orbitale o najniższej energii.

Reguła Hunda: w orbitalu nie następuje sparowanie elektronów dopóki każdy orbital nie jest w połowie wypełniony.

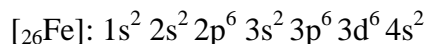
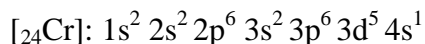
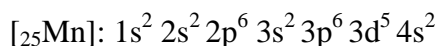
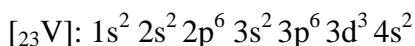
Zakaz Pauliego: nie mogą istnieć dwa elektrony scharakteryzowane przez te same cztery liczby kwantowe (główną, poboczną, magnetyczną oraz magnetyczną spinową).

Kolejność zapełniania orbitali atomowych jest następująca: $1s \rightarrow 2s \rightarrow 2p \rightarrow 3s \rightarrow 3p \rightarrow 4s \rightarrow 3d \rightarrow 4p \rightarrow 5s \rightarrow 4d \rightarrow 5p \rightarrow 6s \rightarrow \dots$

Na podstawie: F.A. Cotton, G. Wilkinson, P.L. Gaus, *Chemia nieorganiczna. Podstawy*, Warszawa 2002

Zadanie 1. (3 pkt.)

Poniżej przedstawiono poprawne konfiguracje elektronowe atomów wanadu, chromu, manganu oraz żelaza w stanie podstawowym:

- a) Wyjaśnij, dlaczego w atomie chromu podpowłoka 4s jest obsadzona tylko przez jeden elektron, a dla pozostałych pierwiastków podpowłoka ta zapełniona jest całkowicie.

.....
.....

- b) Podaj wartości głównej i pobocznej liczby kwantowej tego elektronu w atomie manganu, który charakteryzuje się najwyższą energią.

główna liczba kwantowa, $n =$ .....   poboczna liczba kwantowa, $l =$ .....

- c) Przedstaw skrócony zapis konfiguracji elektronowej na podpowłokach (zapis z wykorzystaniem gazu szlachetnego) jonu żelaza Fe^{3+} .

.....

Zadanie 2. (2 pkt.)

Poniżej przedstawiono niepoprawną konfigurację elektronową w konwencji klatkowej dla jednego z orbitali.

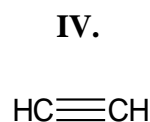
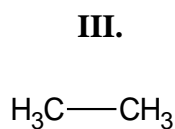
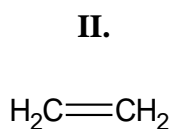
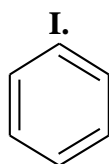
a) Jaką zasadę złamano podając powyższy zapis konfiguracji elektronowej?

b) Uzupełnij poniższe zdania, wybierając symbol podpowłoki, której zapis przedstawiony jest powyżej i podając maksymalną liczbę elektronów, która może znajdować się na tej podpowłoce.

Przedstawiony (niepoprawny) zapis konfiguracji elektronowej obrazuje rozmieszczenie elektronów na podpowłoce (s / p / d / f). Maksymalna liczba elektronów, która może znaleźć się na tej podpowłoce wynosi .....

Zadanie 3. (2 pkt.)

Poniżej przedstawiono wzory czterech węglowodorów:

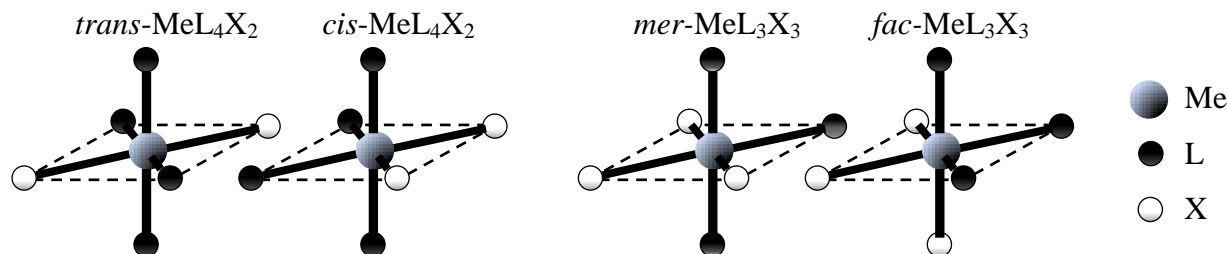
a) Uzupełnij tabelę wpisując numery związków, dla których podano odpowiednie kryteria.

Kryterium:		Numer związku:
1	Wszystkie atomy węgla ulegają hybrydyzacji sp.	
2	W cząsteczce występuje rotacja (obrót) pomiędzy atomami węgla.	
3	Cząsteczka jest płaska i wszystkie atomy ustawione są w jednej linii.	

b) Uszereguj podane związki zgodnie ze wzrostem długości wiązań pomiędzy atomami węgla.

Zadanie 4. (1 pkt.)

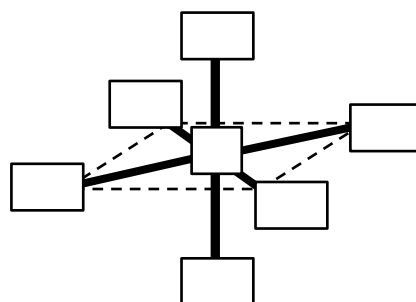
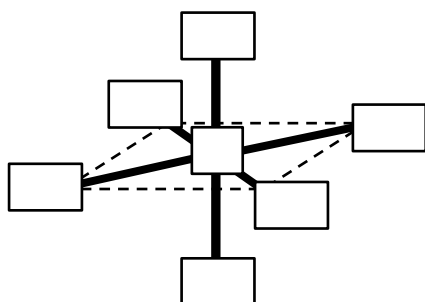
Związki kompleksowe (koordynacyjne) są to związki, w których metale lub jony metali (atomy centralne) są otoczone przez ligandy, czyli pierwiastki lub grupy pierwiastków. Liczba ligandów połączonych z atomem centralnym nazywana jest liczbą koordynacyjną. Wiele kationów metali tworzy kompleksy o liczbie koordynacyjnej 6. Niemal wszystkie te związki mają kształt ośmiościanu foremnego (oktaedru). W związkach takich występują dwa typy izomerii geometrycznej, izomeria *cis-trans*, oraz izomeria facjalna i meridionalna (*fac-mer*).

Para izomerów kompleksu $[\text{MeL}_4\text{X}_2]$

Para izomerów kompleksu $[\text{MeL}_3\text{X}_3]$

Zapisz pary izomerów dla związku o nazwie: triaminatrichlorochrom(III), którego wzór to: $[\text{Cr}(\text{NH}_3)_3\text{Cl}_3]$ wpisując w ramki symbol atomu centralnego oraz wzory i symbole ligandów. Podaj stereochemię cząsteczek.

Zadanie 5. (2 pkt.)

Poniżej podano tlenki:

a) Uszereguj je pod względem rosnącej kwasowości:

.....

b) Napisz równanie reakcji najbardziej kwasowego tlenku z najbardziej zasadowym.

.....

Zadanie 6. (1 pkt.)

Pewne tlenki: X, Y i Z poddano reakcjom z mocnym kwasem, mocną zasadą oraz wodą. Wyniki zestawiono w tabeli:

Tlenek:	Wynik reakcji z:		
	mocnym kwasem	mocną zasadą	wodą
X	+	+	–
Y	+	–	–
Z	–	–	–

+ reakcja zaszła, – brak objawów reakcji

Określ charakter chemiczny (kwasowy, zasadowy, amfoteryczny, obojętny) badanych tlenków:

X: ..... Y: ..... Z: .....

Zadanie 7. (4 pkt.)

Wykonano doświadczenie, którego celem było zbadanie właściwości związków glinu. W tym celu przeprowadzono następujące etapy doświadczenia:

Etap 1. Do roztworu soli zawierającej jony Al^{3+} dodano roztwór amoniaku i zaobserwowano wytrącenie białego osadu wodorotlenku glinu.

Etap 2. Do powstałego związku dodano stężony roztwór zasady sodowej, po czym nastąpiło rozтворzenie osadu. Powstał związek koordynacyjny, którego liczba koordynacyjna atomu centralnego wynosi 4.

Etap 3. Do powstałego klarownego roztworu dodano stechiometryczną ilość kwasu azotowego(V) i ponownie zaobserwowano wytrącenie białego osadu.

a) Wyjaśnij, dlaczego w celu strącenia wodorotlenku glinu najlepiej użyć wodnego roztworu amoniaku, a nie stężonego roztworu zasady sodowej?

.....
.....

b) Zapisz równania reakcji w formie jonowej skróconej dla etapu 1 i 3.

Etap 1: .....

Etap 3: .....

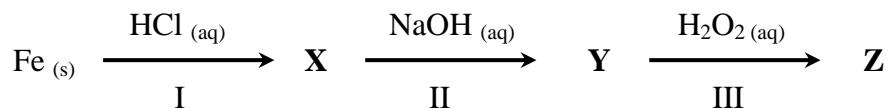
c) W jakiej postaci występował glin w badanym związku, który jest produktem 2. etapu?

A. kationu

B. anionu złożonego

Zadanie 8. (2 pkt.)

Poniższy schemat przedstawia reakcje jakim ulegają związki żelaza. Nad strzałkami podano substraty oraz warunki przebiegu reakcji. Symbole X, Y oraz Z oznaczają kolejno otrzymywane związki żelaza.

Zapisz w formie cząsteczkowej równania reakcji I oraz III.

I: .....

III: .....

Zadanie 9. (2 pkt.)

Przygotowano 0,05-molowy roztwór wodorotlenku potasu o objętości 250 ml.

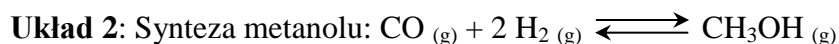
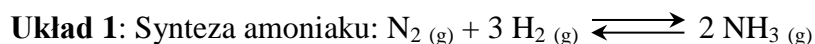
Oblicz, ile dm³ chlorowodoru odmierzonego w temperaturze 21,5 °C pod ciśnieniem 1000 hPa, należy rozpuścić w tym roztworze, aby go zobojętnić. Wartość stałej gazowej R wynosi 83,14 hPa · dm³ · K⁻¹ · mol⁻¹. Wynik podaj z dokładnością do drugiego miejsca po przecinku.

Odpowiedź:

Zadanie 10. (3 pkt.)

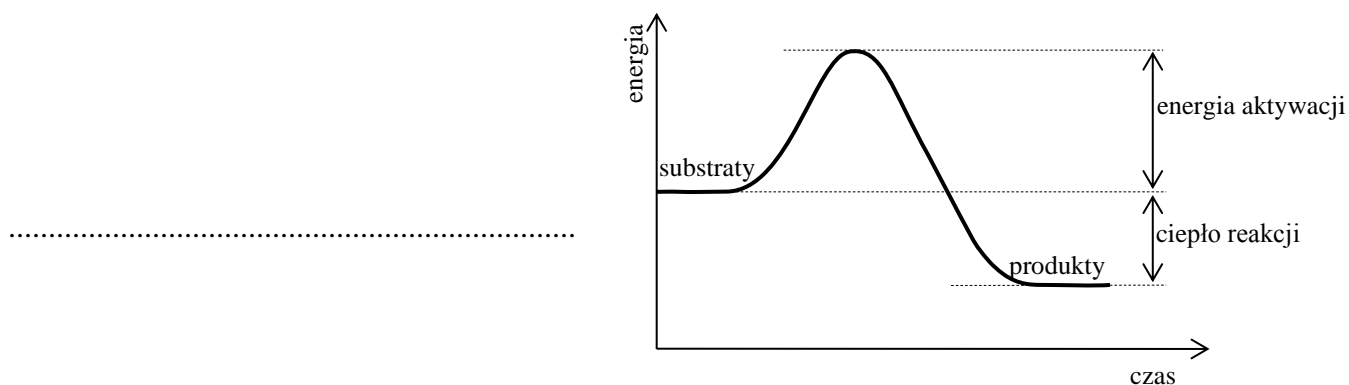
Na ogół większość reakcji chemicznych to procesy odwracalne. Oznacza to, że z danych substratów tworzą się produkty, a jednocześnie produkty reakcji ulegają rozkładowi na substraty. Stan, w którym tworzenie produktów oraz ich rozkład zachodzą z jednakową szybkością nazywany jest stanem równowagi chemicznej.

Poniżej przedstawiono trzy układy reakcyjne, w których ustaliła się równowaga chemiczna po zainicjowaniu następujących reakcji:

Każdy układ podgrzano. Spowodowało to obniżenie wydajności w układach: 1 i 2, a w układzie 3. równowaga przesunęła się w prawo.

- a) W którym/których układach zainicjowane procesy można zobrazować poniższym wykresem zmian energii w czasie reakcji?

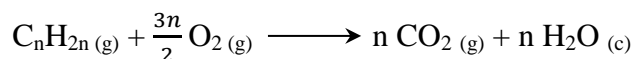
- b) Zapisz wyrażenie na stałą równowagi reakcji syntezy amoniaku.

- c) Oceń prawdziwość poniższych zdań i uzupełnij tabelę. Wpisz literę P, jeżeli zdanie jest prawdziwe, lub literę F, jeśli jest fałszywe.

Zdanie:		P/F
1	Osiągnięcie stanu równowagi oznacza, że proces się zatrzymał na pewnym etapie i żadna reakcja w układzie nie zachodzi.	
2	Reforming parowy metanu jest reakcją, której $\Delta H > 0$.	
3	Zwiększenie ciśnienia w każdym układzie spowoduje przesunięcie się równowagi w prawo tylko w układzie 2.	

Zadanie 11. (2 pkt.)

Reakcja spalania pewnego alkenu opisana jest następującym równaniem termochemicznym:

przy czym efekt cieplny tej reakcji wynosi $\Delta H_r^0 = -1411 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}$.

Oblicz, ile atomów węgla buduje opisany węglowodór, jeśli standardowe entalpie tworzenia poszczególnych związków wynoszą:

$$\Delta H_{\text{tw}}^0(\text{CO}_{2(g)}) = -393,5 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}$$

$$\Delta H_{\text{tw}}^0(\text{C}_n\text{H}_{2n(g)}) = 52,0 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}$$

$$\Delta H_{\text{tw}}^0(\text{H}_2\text{O}_{(c)}) = -286,0 \text{ kJ} \cdot \text{mol}^{-1}$$

Odpowiedź:

Zadanie 12. (2 pkt.)

Zbadano odczyn wodnego roztworu cyjanku potasu (KCN) za pomocą papierka uniwersalnego. Po wprowadzeniu go do roztworu, zabarwił się on na niebiesko.

- a) **Zapisz równanie hydrolizy tego jonu, który jest odpowiedzialny za wykazany odczyn roztworu.**

.....

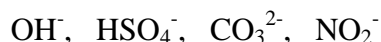
- b) **Określ, czy kwas cyjanowodorowy (HCN), jest mocnym, czy słabym elektrolitem.**

.....

Zadanie 13. (2 pkt.)

Podano niżej zasady według teorii Brønsteda-Lowry'ego:

a) Uszereguj podane zasady wraz z rosnącą mocą.

.....

b) Jedna z przedstawionych zasad według teorii Brønsteda-Lowry'ego może pełnić również funkcję kwasu. Zapisz w formie jonowej równanie reakcji potwierdzające tę właściwość.

.....

Zadanie 14. (2 pkt.)

Oblicz rozpuszczalność molową bromku srebra, jeśli iloczyn rozpuszczalności AgBr wynosi:

$$K_s = [\text{Ag}^+] \cdot [\text{Br}^-] = 5,2 \cdot 10^{-13}$$

Jednostką rozpuszczalności molowej jest $[\text{mol} \cdot \text{dm}^{-3}]$

Odpowiedź:

Zadanie 15. (1 pkt.)

Do 3 probówek (I, II i III), w których znajdowało się po 10 cm^3 0,1-molowego roztworu zasady sodowej dodano kolejno:

do I probówki: 5 cm^3 0,1-molowego kwasu solnego;

do II probówki: 5 cm^3 0,1-molowego zasady sodowej;

do III probówki: 5 cm^3 wody.

Oceń, jak zmieniło się pH w poszczególnych probówkach. W tym celu podkreśl odpowiednie stwierdzenie.

I	II	III
wzrosło / nie zmieniło się / zmałało	wzrosło / nie zmieniło się / zmałało	wzrosło / nie zmieniło się / zmałało

Zadanie 16. (1 pkt.)

Kwas solny jest mocnym elektrolitem, czyli substancją całkowicie dysocjującą na jony w wodzie. Kwas octowy zaś jest elektrolitem słabym, zdysocjowanym w wodnym roztworze tylko częściowo.

Oceń, jak zmieni się stężenie jonów octanowych po dodaniu do roztworu kwasu octowego kilka kropli kwasu solnego. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Stężenie jonów octanowych w roztworze kwasu octowego (wzrośnie / zmaleje / nie zmieni się) po dodaniu do tego roztworu kilka kropli kwasu solnego.

.....
.....

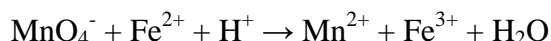
→ Informacja do zadań 17-19.

Miareczkowanie jest techniką analityczną, polegającą na kontrolowanym dodawaniu roztworu z biurety (titranta) do pewnego roztworu, zazwyczaj analitu. Obserwacja zmian zachodzących podczas procesu pozwala określić masę lub stężenie badanej substancji. Jedną z miareczkowych technik analitycznych jest manganianometria (manganometria). Dzięki niej można oznaczyć masę substancji miareczkując jej roztwór, roztworem manganianu(VII) potasu o znanym stężeniu. W takim procesie oznaczania wykorzystuje się właściwości utleniająco-redukujące związków.

Do precyzyjnego określenia stężenia molowego roztworu manganianu(VII) potasu (zmianowania roztworu), często stosuje się szczawian sodu lub kwas szczawiowy jako substancję wzorcową. W tym celu odważa się na wadze analitycznej dokładną masę substancji wzorcowej, rozpuszcza w wodzie i dodaje kwas siarkowy(VI). Uzyskany roztwór miareczkuje się roztworem manganianu(VII) potasu do momentu pojawienia się słabo różowego zabarwienia. Czynność powtarza się kilkakrotnie w celu uzyskania dokładniejszych wyników.

Zadanie 17. (2 pkt.)

Poniżej przedstawiono równanie reakcji zachodzącej podczas manganometrycznego oznaczania jonów żelaza(II).

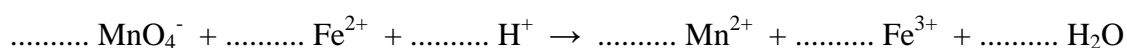

- a) **Napisz w formie jonowej z uwzględnieniem oddawanych lub pobieranych elektronów (zapis jonowo-elektronowy) równania procesów redukcji i utleniania dokonujących się w czasie tej reakcji.**

Równanie procesu redukcji:.....

Równanie procesu utleniania:.....

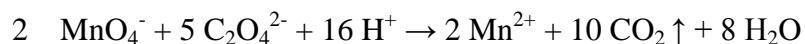
- b) **Dobierz i uzupełnij współczynniki stechiometryczne w poniższym schemacie.**

Zadanie 18. (2 pkt.)

Odważono 0,3388 g dihydratu kwasu szczawiowego ($\text{H}_2\text{C}_2\text{O}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$), z którego sporządzono roztwór z dodatkiem kwasu siarkowego(VI). Roztwór ten miareczkowano wodnym roztworem manganianu(VII) potasu, którego zużyto $21,50 \text{ cm}^3$.

W trakcie procesu zaszła reakcja, którą można opisać następującym równaniem:

Oblicz stężenie molowe mianowanego roztworu manganianu(VII) potasu. Wynik podaj z dokładnością do drugiego miejsca po przecinku.

Wzór związku chemicznego	Masa molowa [$\text{g} \cdot \text{mol}^{-1}$]
$\text{H}_2\text{C}_2\text{O}_4$	90,03
KMnO_4	158,034
H_2O	18,02

Odpowiedź:

Zadanie 19. (1 pkt.)

Kwas siarkowy(VI) jest kwasem stosowanym do mianowania roztworu manganianu(VII) potasu oraz do oznaczeń manganometrycznych.

Wyjaśnij, dlaczego nie można stosować w tych samych celach kwasu chlorowodorowego?

.....

.....

Zadanie 20. (2 pkt.)

Równanie Nernsta pozwala obliczyć wartość potencjału półogniwa względem potencjału standardowego i stężeń substancji biorących udział w procesie elektrodowym. Równanie to dla temperatury 25°C i roztworów o małych stężeniach przybiera postać:

$$E = E^0 + \frac{0,059}{n} \log \frac{[\text{utl.}]}{[\text{zred.}]},$$

gdzie:

n - to ilość elektronów biorących udział w reakcji elektrodowej,

[utl.] - stężenie formy utlenionej,

[zder.] - stężenie formy zredukowanej.

Oblicz, wybierając spośród podanych wartości standardowych potencjałów półogniw, siłę elektromotoryczną (SEM), czyli różnicę potencjałów półogniw, ogniwa, którego schemat jest następujący:

Wynik podaj z dokładnością do jednego miejsca po przecinku.

M jest jednostką stężenia molowego – mol·dm⁻³

Reakcja półokowa redukcji	Standardowe wartość potencjałów [V]
$\text{Fe}^{3+} + \text{e}^- \rightarrow \text{Fe}^{2+}$	+0,77
$\text{Sn}^{4+} + 2\text{e}^- \rightarrow \text{Sn}^{2+}$	+0,15
$\text{Fe}^{3+} + 3\text{e}^- \rightarrow \text{Fe}$	-0,04
$\text{Sn}^{2+} + 2\text{e}^- \rightarrow \text{Sn}$	-0,14
$\text{Fe}^{2+} + 2\text{e}^- \rightarrow \text{Fe}$	-0,44

Odpowiedź:

Zadanie 21. (2 pkt.)

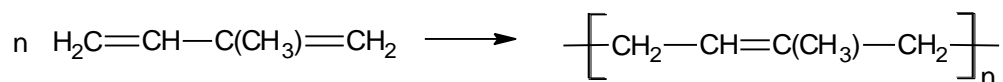
Uzupełnij poniższe charakterystyki procesów zachodzących w ogniwie galwanicznym i elektrolizerze wybierając jedno określenie spośród podanych w każdym nawiasie. Wybrane określenia podkreśl.

1. W ogniwie galwanicznym zachodzący proces jest (samorzutny / wywołany przepływem prądu), a przepływ elektronów następuje (od anody do katody / od katody do anody). Przeciwnie następuje w elektrolizerze, w którym to przepływ elektronów następuje (od anody do katody / od katody do anody), a proces jest (samorzutny / wywołany przepływem prądu).
2. W ogniwie utlenianie zachodzi na elektrodzie (dodatniej / ujemnej), którą jest (anoda / katoda), a w elektrolizerze utlenianie zachodzi na elektrodzie (dodatniej / ujemnej), którą jest (anoda / katoda).

Zadanie 22. (1 pkt.)

Kauczuk naturalny jest polimerem izoprenu (2-metylobuta-1,3-dienu). Wiązania podwójne w kauczuku pochodzenia naturalnego mają geometrię *cis*, chociaż istnieje także naturalny analog kauczuku, gutaperka, w którym wiązania podwójne mają geometrię *trans*. W praktyce na drodze polimeryzacji można otrzymać zarówno *cis*-, jak i *trans*-poliizopren, a tak uzyskany materiał jest bardzo podobny do kauczuku naturalnego.

Poniżej przedstawiono reakcje polimeryzacji izoprenu:

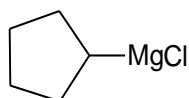

Zapisz wzór półstrukturalny (grupowy) fragmentu polimeru, naturalnego kauczuku, składającego się z trzech merów. We wzorze uwzględnij geometrię cząsteczki.

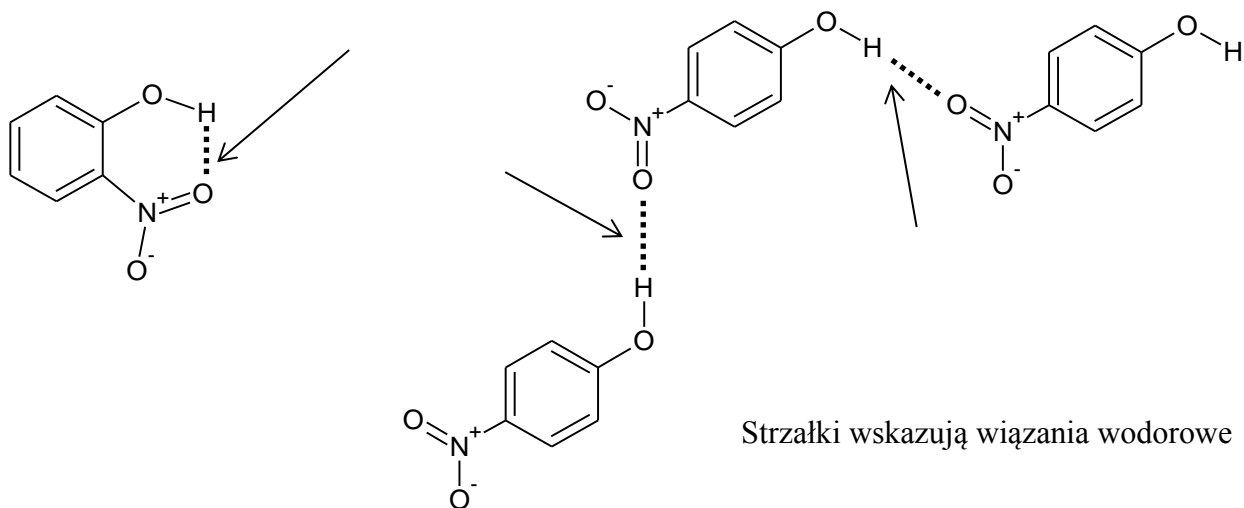
Zadanie 24. (1 pkt.)

Zapisz wzór półstrukturalny (grupowy) alkoholu, który będzie ostatecznym produktem reakcji butanonu z podanym niżej związkiem Grignarda.

Zadanie 25. (1 pkt.)

Nitrofenole są przykładami związków, w których wiązania wodorowe wpływają na ich właściwości. W odmianie *orto*, ze względów przestrzennych powstaje wewnątrzcząsteczkowe wiązanie wodorowe, blokujące częściowo możliwość tworzenia się asocjatów (zespołów cząsteczkowych). W przypadku odmiany *para* wewnątrzcząsteczkowe wiązanie wodorowe nie powstaje. Jednak cząsteczki oddziałują ze sobą tworząc asocjaty.

Który izomer nitrofenolu, *orto*, czy *para* będzie charakteryzował się lepszą lotnością, a który znacznie lepiej będzie rozpuszczalny w wodzie?

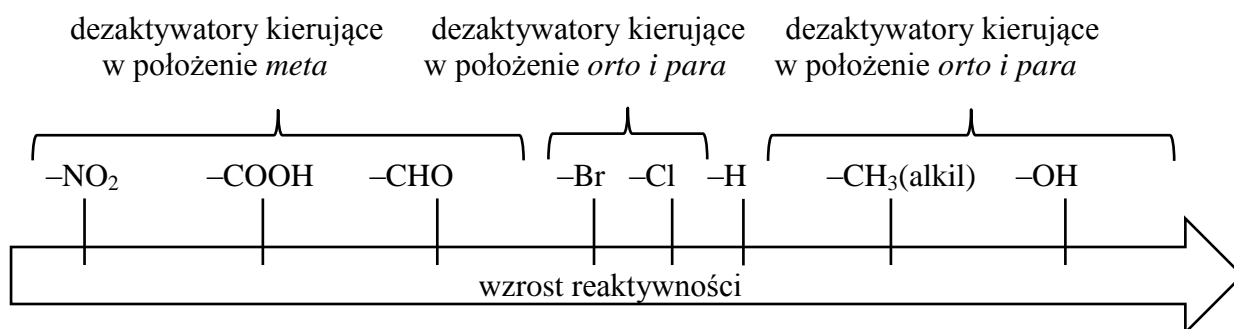
Lepszą lotnością charakteryzuje się izomer .....

Lepiej rozpuszczalny w wodzie jest izomer .....

→ Informacja do zadań 26.-27.

Podczas reakcji, w której wprowadza się nowy podstawnik do pierścienia aromatycznego, obecny już podstawnik (grupa funkcyjna) decyduje o miejscu wprowadzenia nowego. Mówi się wtedy o wpływie kierującym. Obecny już pierwiastek lub grupa funkcyjna w pierścieniu wpływa nie tylko na miejsce „ataku” nowej grupy, ale także na szybkość reakcji. Podstawniki można podzielić na trzy grupy: aktywujące, kierujące w podstawieniu *orto* i *para*; dezaktywujące, kierujące w położenie *orto* i *para* oraz dezaktywujące, kierujące w położenie *meta*. Nie są znane żadne grupy aktywujące kierujące w położenie *meta*.

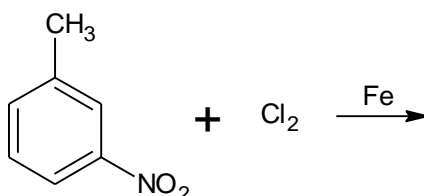
Poniższy schemat przedstawia reaktywność wybranych podstawników:

Na podstawie: J. McMurry, *Chemia organiczna 3*, Warszawa 2012

Zadanie 26. (1 pkt.)

Zapisz wzory półstrukturalne (grupowe) dwóch izomerycznych związków, które powstaną w reakcji przedstawionej poniżej.

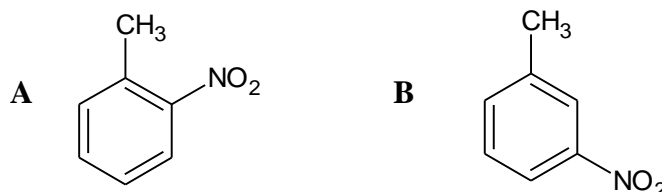

wzór 1:	wzór 2:
---------	---------

Zadanie 27. (3 pkt.)

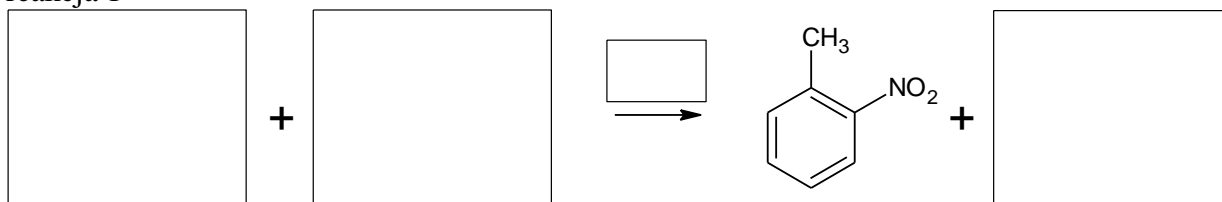
Poniżej przedstawiono dwa izomery związku o wzorze $C_7H_7NO_2$:

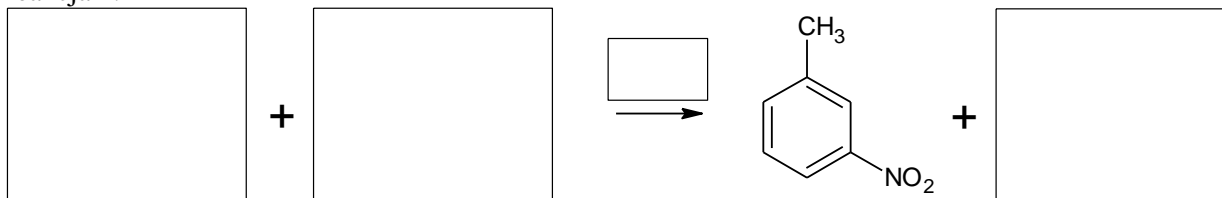
- a) Zapisz reakcje otrzymywania wyżej przedstawionych związków (A oraz B) wychodząc z toluenu (metylobenzenu) i nitrobenzenu. W tym celu dokończ poniższe reakcje wpisując w wyznaczone miejsca odpowiednie wzory substratów i produktów. Wpisz, w wyznaczone miejsce nad strzałką, wzory odpowiednich katalizatorów wybierając je spośród poniższych:

NaOH, $AlCl_3$, HCl, H_2SO_4

reakcja 1

reakcja 2:

- b) Uzupełnij zdania dotyczące szybkości i mechanizmów zachodzących reakcji. Podkreśl odpowiednie określenia.

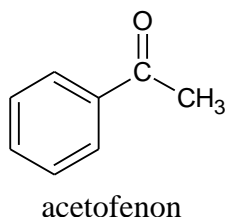
Reakcja 1 jest reakcją (substytucji / addycji / eliminacji) zachodzącą zgodnie z mechanizmem (nukleofilowym / elektrofilowym / wolnorodnikowym).

Reakcja 2 jest reakcją (substytucji / addycji / eliminacji) zachodzącą zgodnie z mechanizmem (nukleofilowym / elektrofilowym / wolnorodnikowym)

Reakcją, która zachodzi szybciej jest (reakcja 1 / reakcja 2)

Zadanie 28. (4 pkt.)

Acetofenon to związek, którego wzór przedstawiony jest poniżej. Jego systematyczna nazwa to 1-fenyletanon. Związek ten jest metyloketonem, czyli związkiem, który zawiera ugrupowanie $\text{CH}_3\text{--CO--}$.

Zaplanuj doświadczenie, w którym, wykonując jedną próbę, wykazesz, że acetofenon należy do metyloketonów.

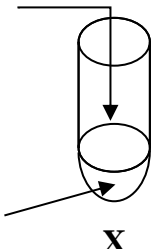
a) Uzupełnij poniższy schemat doświadczenia, wpisując nazwy potrzebnych odczynników wybranych spośród następujących:

- roztwór wodorotlenku sodu;
- woda bromowa,
- roztwór jodu w roztworze wodorotlenku sodu,
- świeżo strącony wodorotlenek miedzi(II),
- chlorek cynku w roztworze kwasu solnego.

wybrane odczynniki:

.....

acetofenon

b) Opisz możliwe do zaobserwowania w czasie doświadczenia zmiany.

.....

.....

c) Zapisz wzór związku, który odpowiedzialny jest za charakterystyczne zmiany.

.....

d) Podaj nazwę reakcji zachodzącej podczas tego doświadczenia:

.....

Zadanie 29. (1 pkt.)

Estry ulegają reakcji amonolizy, będącej reakcją z amoniakiem, której produktami są alkohol i amid kwasowy.

Zapisz równanie reakcji amonolizy mrówczanu izobutyłu (metanianu 2-metylopropylu).

Równanie reakcji:

.....

Zadanie 30. (1 pkt.)

Narysuj wzór takiego glicerydu, zawierającego dwie reszty kwasu oleinowego oraz jedną resztę kwasu stearynowego, którego cząsteczka będzie chiralna.

wzór:

Zadanie 31. (1 pkt.)

Punkt izoelektryczny fenyloalaniny (kwasu 2-amino-3-fenylopropanowego) przyjmuje wartość 5,48.

Zapisz wzór jonu fenyloalaniny, jaki będzie przeważał w roztworze o pH=4.

wzór:

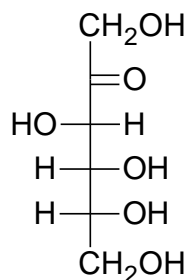
Zadanie 32. (1 pkt.)

Zapisz równanie reakcji otrzymywania tripeptydu o sekwencji Ala-Ser-Gly.

Zadanie 33. (2 pkt.)

Większość występujących naturalnie cukrów to D-cukry, czyli związki, w których grupa hydroksylowa znajdująca się na najniższym centrum stereogenicznym skierowana jest w prawo.

- a) Poniżej przedstawiono wzór jednego z izomerów fruktozy. Określ czy poniższy związek przedstawia D-fruktozę, czy L-fruktozę.

.....

- b) Narysuj enancjomer związku przedstawionego powyżej według projekcji Fishera.